

2.7.2. Navnelovsudvalgets overvejelser

Navnelovsudvalget har i sine overvejelser peget på, at det før navneloven af 1961 var muligt at tage et efternavn på grundlag af samtykke fra "samtlige her i Landet bosatte Personer over 18 Aar, der er Bærere af Navnet, samt fra disses Hustruer".

Om baggrunden for forslaget om at afskaffe denne mulighed blev det i 1960-betænkningen anført, at samtykkeerklæringer var blevet gjort til genstand for økonomiske transaktioner, at det i praksis var en håbløs opgave at fremskaffe de nødvendige erklæringer, og at det kunne give et vist ubehag for de hidtidige bærere af navnet, se betænkning nr. 254/1960, side 46. I stedet blev en bestemmelse, der i et vist omfang svarede til den nugældende § 8, nr. 4, foreslået.

Efter udvalgets opfattelse er de nævnte hensyn ikke tilstrækkelige til at begrunde et forbud mod at tage et efternavn, hvis samtlige bærere af navnet samtykker.

Udvalget har i den forbindelse anført, at det netop er hensynet til slægten, der er det bærende for beskyttelsen efter § 3 i udvalgets lovudkast, og at det derfor ville være urimeligt ikke at lade dens medlemmer selv være herre over beskyttelsen. Herudover har udvalget lagt vægt på, at en meget stor del af alle efternavne i dag alene bæres af en eller meget få personer, og at det i disse tilfælde ikke vil være noget problem at indhente de fornødne samtykker.

På denne baggrund foreslår udvalget, at det fremover skal være muligt at tage et efternavn, hvis alle bærere af navnet samtykker.

Som følge heraf har udvalget endvidere fundet, at der ikke er behov for at medtage en bestemmelse svarende til § 8, nr. 4, i den gældende navnelov.

Om udvalgets overvejelser henvises i øvrigt til betænkningen, side 133-134.

2.7.3. Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggenders overvejelser

Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggander er enig med Navnelovsudvalget i, at muligheden for at erhverve et navn ved samtykke bør indgå i den nye lov.

Der er herved lagt vægt på, at ansøgning om antagelse af et navn på baggrund af samtykke fra alle bærere i landet, ofte vil komme fra et familiemedlem, som ikke ifølge navnelovens andre regler kan antage det pågældende navn, og som ofte kender samtlige bærere af navnet.

Det foreslås derfor i § 4, stk. 1, nr. 7, at et navn kan tages som efternavn, hvis ansøgeren har kendskab til

og har indhentet samtykke fra alle, der her i landet bærer navnet som efternavn.

Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggander er dog samtidig umiddelbart enig med Foreningen af Statsamtsjurister i, at ordningen – som anført af foreningen i dens høringssvar over betænkningen – kan synes vanskelig administrerbar. Men som det fremgår af betænkningssudkastets bemærkninger til § 4, stk. 1, nr. 7, er det ikke hensigten, at statsamterne, Familiestyrelsen, Det Centrale Personregister (CPR) eller andre myndigheder skal bistå ansøgere med at opspore de pågældende eller på anden måde hjælpe med indsamlingen af de nødvendige samtykkeerklæringer. På den baggrund kan ministeriet tilslutte sig den foreslåede § 20, 2. pkt., hvorefter ministeren for familie- og forbrugeranliggander kan fastsætte regler om, at bestemmelserne om aktindsigt i lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven ikke finder anvendelse på oplysninger, der er indhentet fra CPR som led i behandlingen af ansøgninger efter § 4, stk. 1, nr. 7, og som vedrører andre end den, der er omfattet af en sådan ansøgning. Herved afskæres muligheden for at omgå hensigten bag den foreslåede § 4, stk. 1, nr. 7 om, at ansøgeren selv skal have kendskab til og indhente samtykke fra samtlige bærere af navnet her i landet.

Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggander er endvidere enig med Foreningen af Statsamtsjurister i, at den foreslåede begrænsede aktindsigt vil kunne medføre utilfredse borgere. Ministeriet finder dog ikke, at liberaliseringen kan gennemføres uden den foreslåede begrænsning i aktindsigten, idet den indførte adgang ellers vil kunne bevirke stort administrativt besvær. Begrænsningen er således efter ministeriets opfattelse en forudsætning for at kunne indføre den foreslåede adgang. Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggander finder endvidere, at hensynet til de borgere, der på egen hånd vil kunne indhente de nødvendige samtykker, vejer tungere end hensynet til at undgå enkelte utilfredse borgere ved helt at afskære den foreslåede adgang.

Der henvises til de foreslåede § 4, stk. 1, nr. 7, og § 20, 2. pkt., og til bemærkningerne hertil.

2.8. Adgangen til at anvende særlige navneskikke

2.8.1. Adgangen til at anvende særlige navneskikke overordnet set

2.8.1.1. Gældende ret

Danmark følger domicilprincippet, hvilket betyder, at personer, der har domicil i Danmark, er omfattet af